

Sprawozdanie

Komisji administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie petycji gminy miasta Rzeszowa co do urządzenia wodociągu miejskiego.

Wysoki Sejmie!

Za przykładem całego szeregu miast w kraju, jak Biała, Kraków, Podgórze, Tarnopol, Lwów i Bochnia, które w ostatnim czasie zaopatrzone zostały w zdrową wodę za pomocą wodociągów, zamierza obecnie również miasto Rzeszów urządzić wodociągi u siebie, aby tym sposobem zapewnić mieszkańcom wodę odpowiednią i podnieść stan zdrowotności i czystości miasta, które dla braku zdrowej wody wiele cierpiały. Przeważna ilość studzien w Rzeszowie posiada wedle sprawozdania biura sanitarnego miejskiego, tudzież lekarza powiatowego w Rzeszowie Dr. Józefa Barzyckiego wodę zupełnie nieodpowiednią do picia i gotowania i w wodzie tej stwierdzono znaczne ślady amoniaku i kwasu azotowego, tudzież wielką ilość chloru, pochodzącego najwidoczniej z wydzielin ludzkich.

Chcąc usunąć te wadliwości, prowadziło miasto Bochnia od szeregu lat poszukiwania za wodą za pośrednictwem znawców. W r. 1904 upoważniła Rada miejska Magistrat wspólnie z komisją wodociągową do przeprowadzenia przedwstępnych robót i udzieliła w tym celu kredytu w kwocie 28.000 kor.

Magistrat powierzył przeprowadzenie studyów przygotowawczych inżynierowi Maślance, dodając mu do pomocy inż. Wierzbickiego. Studya te wykazały, że nie można było liczyć na zaopatrzenie miasta w wodę źródlaną, ponieważ w całej okolicy niema znaczniejszych źródeł, wobec czego postanowiono zużytkować do tego celu wodę wglębną w okolicach Rzeszowa. Po przeprowadzeniu próbnych wierceń w kilku miejscowościach okolicznych, uznała wreszcie komisja ekspertów złożona z pp. nadradcy Ingardena, dyrektora Jaszczurowskiego i prof. Łomnickiego jako odpowiedni do celów wodociągowych, teren wodonośny, położony na części godgórza rzeszowskiego, rozciągający się na północ od Zaczernia pomiędzy Rudną a Jasionką.

Na podstawie opinii tej komisji przystąpiono w r. 1906 do wykonania próbnej studni w Rudnej i powierzono robotę p. Zygmuntowi Rodakowskiemu. Po wykonaniu próbnej studni i otworów obserwacyjnych zarządzono próbne pompowanie, które wypadły ilościowo dodatnio, a badania chemiczne i bakteriologiczne stwierdziły, że jakość wody jest dobrą.

Ponieważ ludność obecna miasta Rzeszowa wynosi 22.000 mieszkańców, przeto licząc się z ewentualnym wzrostem ludności, projektowany wodociąg obliczonym został na potrzeby ludności o 30.000 mieszkańców.

Za podstawę ewentualnych kosztów urządzenia tego wodociągu przyjęto plan generalny zestawiony przez inżyniera Maślankę, tudzież opinię rzeczoznawców i komisji wodociągowej. Koszta w ten sposób zestawione nie powinny przekroczyć sumy 1,400.000 K.

Na pokrycie tej sumy uchwaliła Rada miejska zaciągnąć pożyczkę w odpowiedniej sumie z pięćdziesięcioletnią amortyzacją, a spłata tej pożyczki wymagać będzie rocznych rat amortyzacyjnych po 72.000 K, ponieważ gmina nie może z dochodów własnych pokrywać takiego wydatku, dochody te bowiem nie wystarczają na inne zwyczajne potrzeby gminy i na ich pokrycie obok dodatku konsumpcyjnego nałożyć musiała rada gminna w r. 1908 33% dodatku do podatków bezpośrednich, przeto Rada miejska uchwałą z dnia 2 września 1907 powziętą, postanowiła na pokrycie rat zaciągnąć się mającej pożyczki zaprowadzić w gminie 5% podatek gminno-czynszowy od fasonowanych czynszów najmu na cały okres czasu spłaty pożyczki to jest na lat 50.

Gmina przyjęła za podstawę uchwały tak długi okres czasu, aby sobie zapewnić możność swobodnej wpłaty rat amortyzacyjnych pożyczki w całym okresie jej spłaty tudzież aby uczynić zadość wymogom instytucji finansowych, które jako warunek udzielenia tego kredytu stawiają zapewnienie sobie powyższej gwarancji.

Nadto uchwaliła Rada miejska na wzór innych miast zaprowadzenie przymusu połączenia domów z wodociągiem, oraz ustanowienie opłaty za użytkowanie wody.

Na tem posiedzeniu uchwalono też projekt odnośnej ustawy.

Uchwały Rady wraz z projektami ustaw ogłoszono w gminie publicznie, a wedle urzędowego poświadczenia, żaden z mieszkańców ani przeciw uchwałom Rady, ani przeciw projektom nie wniósł protestu. Rada powiatowa w Rzeszowie uchwałą z dnia 6. czerwca 1908 zatwierdziła powyższe uchwały Rady miejskiej, jako dla miasta korzystne.

Na pokrycie rat amortyzacyjnych pożyczki 1,400.000 K spodziewa się gmina uzyskać z 5% podatku gminnego od czynszu najmu — biorąc za podstawę przeciętny przychód czynszowy około 1,200.000 K; dochód roczny w sumie około 60.000 K, a resztę potrzebną pokryć z opłat za spotrzebowanie wody w budynkach niepodlegających podatkowi domo-czynszowemu, tudzież z opłat za zużycie wody w zakładach przemysłowych.

Możliwy niedobór w tych dochodach, tudzież koszta na utrzymanie i administrację wodociągów, pokrywać będzie gmina z własnych dochodów bieżących.

Opłata rzeczona nie przyjdzie gminie z trudnością, jeżeli się zważy, że odpadnie gminie wydatek, jaki obecnie ponosi na sprowadzanie wody do skrapiania ulic, placów, dla straży pożarnej, dla szpitala i domu ubogich, tudzież na utrzymanie studzien publicznych, a w ostateczności siła podatkowa gminy jest tak wydatną, że nawet nieznaczna zwyczajka w opłacie dodatków do podatków bezpośrednich wystarczy na wyrównanie ewentualnego niedoboru.

Z przedstawionego stanu rzeczy okazuje się, że miasto Rzeszów do budowy wodociągów przystąpić musi, gdyż budowa ta przyczyni się niepomiernie do poprawy stosunków zdrowotnych.

Projekt ustawy wodociągowej uchwalony przez Radę miejską zmierza właśnie do umożliwienia gminie sfinansowania i amortyzacji zaciągnąć się mającej pożyczki na pokrycie kosztów budowy wodociągu i opiera się na zasadach obowiązujących już podobnych ustaw w miastach Białej, Krakowie, Podgórzu, Tarnopolu, Lwowie i Bochni.

Wprawdzie c. k. Rząd zawiadamiając Wydział krajowy o udzieleniu najwyższej sankcyi projektowi ustawy wodociągowej dla m. Bochni, wyraził zapatrywanie, że zezwalanie na pobór opłat gminnych na 50-letni okres czasu nie jest wskazane, lecz mimo to Wydział krajowy w sprawozdaniu swem proponuje przyznanie gminie m. Rzeszowa tego prawa poboru, wyrażając przekonanie, że c. k. Rząd uwzględniając wymogi stawiane w tym względzie przez instytucye finansowe, od powyższego życzenia swego odstąpi.

Z tych powodów wnosi Komisya administracyjna zgodnie ze sprawozdaniem Wydziału krajowego z dnia 14. września 1908

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony pod /. projekt ustawy.

Przewodniczący :
Laskowski.

Sprawozdawca :
Schätzel.

Ustawa

z dnia o obowiązku właścicieli domów w król. wol. mieście Rzeszowie połączenia swoich domów z miejskim wodociągiem, tudzież o zezwoleniu tej gminie na pobór podatku gminnego od czynszów najmu i opłat gminnych na urządzenie, utrzymanie i rozszerzenie wodociągu miejskiego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje :

§. 1.

Każdy właściciel domu, położonego w obrębie gminy król. wol. miasta Rzeszowa, obywatelany jest po otwarciu miejskiego wodociągu w dotyczącej ulicy lub dotyczącym placu połączyć dom swój z tym wodociągiem. Połączenie domów z miejskim wodociągiem ma nastąpić podług przepisów regulaminu technicznego (§. 9.) i wykonane być może tylko przez osoby posiadające do tego uzdolnienie w myśl przepisów ustawy przemysłowej.

§. 2.

Połączenie domów z miejskim wodociągiem ma nastąpić najpóźniej w przeciągu 2 lat po otwarciu wodociągu w odnośnej ulicy lub odnośnym placu. Jeżeli właściciel nie wykona tego połączenia w tym terminie, może gmina wykonać je na jego koszt i stratę. — Domy, które powstaną dopiero po otwarciu wodociągu, mają być z nim połączone przed wydaniem konsensu na zamieszkanie lub użytkowanie.

§. 3.

Koszta doprowadzenia wody do wodociągu miejskiego aż do granicy realności, ponosi gmina miasta Rzeszowa, koszta zaś dalszego połączenia i wewnętrznego urządzenia ponosi właściciel realności, gmina jednak wykonuje część tego połączenia od granicy realności aż do odległości 1 metra poza wodomierz na koszt właściciela. W domach, w których na razie nie będzie wodomierzy, orzeknie Magistrat, jak daleko część tego połączenia od granicy realności gmina wykona na koszt właściciela.

§ 4.

Od obowiązku, określonego w §. 1. ustęp pierwszy, może uwolnić Magistrat tych właścicieli domów, którzy w przeciągu sześciu miesięcy od wejścia w życie niniejszej ustawy wykażą się poświadczeniem zakładu upoważnionego przez władze do badania środków spożywczych, że woda w ich studniach jest zdrową, o ile te studnie przed wejściem w życie tej ustawy istniały. — Uwolnienie to może jednak Magistrat odwołać, jeżeli przy następnem badaniu wody okaże się, że stała się niezdrową. (Koszta ponownego badania wody ponosi gmina, jeżeli woda uznana zostanie za zdrową, zaś właściciel domu, jeżeli woda zostanie uznana za niezdrową). Gdy koszt połączenia w stosunku do wartości domu, o ile powstał przed wejściem w życie ustawy, będą za wysokie, może Rada miejska uwolnić od obowiązku w §. 1. ust. 1. określonego, jeżeli dostateczne zaopatrzenie domu w zdrową wodę jest zapewnione, czy to z powodu bliskości studni publicznej, czy też w inny sposób. Na żądanie właścicieli i po zbadaniu stosunków miejscowych, może Rada miejska również zezwolić na urządzenie kosztem właściciela i dla zakładów przemysłowych lub kolonii robotniczych, położonych w obrębie gminy, stosownej liczby studzien wodociągowych, zamiast połączenia poszczególnych domów z wodociągiem miejskim. Przeciw omówionym w tym paragrafie uchwałom Magistratu i Rady miejskiej nie przysługuje prawo wnoszenia rekursu.

§. 5.

Na pokrycie kosztów urządzenia, utrzymania i administracji wodociągu, miejskiego, tudzież rozszerzenia sieci rur wodociągowych, przysłużyła gminie król. wol. miasta Rzeszowa prawo pobierania przez lat pięćdziesiąt, licząc od dnia oddania wodociągu na użytek publiczny, od budynków w obrębie gminy się znajdujących: a) podatku gminnego aż do wysokości 5% od zeznanego przez Władze sprawdzonego czynszu najmu lub wartości czynszowej, b) opłaty za spotrzebowanie wody w budynkach nie podlegających podatkowi domowoczynszowemu, jak np. w budynkach rządowych, krajowych, miejskich, dworcach kolejowych i t. p., według ceny jednostkowej ustanowionej w taryfie, c) opłaty stosownie do ceny jednostkowej za jeden metr sześcienny wody podług taryfy, za użycie wody do celów przemysłowych, jako to: łaźni, hoteli, kawiarni, ogrodów i t. p., jako też (opłaty stosownie do ceny jednostkowej za 1 m³ wody podług taryfy za nadmiar użytej w roku wody, t. j. ponad ilość, której wartość podług ceny taryfowej odpowiada opłacanemu podatkowi wodociągowemu). Podatek gminny od czynszów a) i opłaty b), c) nie obciążają realności położonych przy ulicach i placach, przy których na razie nie będą umieszczone rury wodociągowe, dopóki to nie nastąpi. Od podatku gminnego a) może Rada gminna uwolnić tych lokatorów, którzy płacą czynsz

nie przenoszący 100 koron rocznie. Odpisanie rządowego podatku domowo-czynszowego dlatego, że mieszkanie stało próżne, pociąga za sobą uwolnienie od podatku gminnego w a).

§. 6.

W granicach oznaczonych §. 5 a) i po uwzględnieniu dochodu z opłat (§ 5 b. i c.) ma Rada miejska ustanowić co-roczenie wysokość gminnego podatku (§ 5 a).

§. 7.

Podatek gminny (§ 5. a) i opłaty za używanie wody (§ 5. b. i c.) ponosić mają lokatorowie, względnie używający wody. Za podatek gminny (§. 5 a) odpowiadają gminie bezpośrednio właściciele realności z prawem regresu do swych lokatorów. Opłaty zaś za używanie wody (§ 5 b. i c.) ściągane będą wprost od pobierających wodę, lub od tych, na których żądanie zakład wodociągowy wody dostarcza. Sposób uiszczania tego podatku i opłat określi regulamin (§ 9).

§. 8.

Podatek gminny i opłaty (§. 5. a. b. c) ściągane będą w obrębie gminy od obowiązanych do ich ponoszenia podług przepisów istniejących dla ściągania podatków rządowych.

§. 9.

Regulamin techniczny (§ 1), taryfę opłat (§ 5 b. i c.), sposób uiszczania podatku gminnego i opłat (§. 7) i w ogóle wszelkie rozporządzenia wykonawcze do niniejszej ustawy co do używania wody i wynagradzania za używanie wodomierzy uchwali Rada miejska. Uchwała ta jednak wymaga zatwierdzenia Wydziału krajowego w porozumieniu c. k. Namiestnictwem. W taki sposób może nastąpić zmiana regulaminu taryfy i rozporządzeń wykonawczych.

§. 10.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§. 11.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.
